

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Овечкіної Олени Андріївни
“Теоретико-методологічні засади функціонування системи відносин
власності в умовах трансформації суспільства”,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.01 – економічна теорія та
історія економічної думки**

Актуальність теми дисертаційної роботи

В сучасному світі відносини власності набувають нового змісту, нового характеру та виходять на зовсім новий рівень, що вимагає високої якості інституту довіри. Відносини власності потребують нових підходів тому, що прослідковується слабкість і нестабільність у їх становленні протягом років незалежності. Ми були свідками того, як реформування відносин власності у 1990-тих роках не врятувало українське суспільство від сильних економічних негараздів. Маємо на увазі факт того, що підприємства банкрутували, населення продавало за безцінь свої приватизаційні майнові сертифікати і народ власником не став, з’явилися олігархи, відбулося майнове розшарування суспільства. В результаті цифрової трансформації формується новий за характером та механізмом реалізації інститут власності, коли останній, не лише ускладняється за структурою (ієрархізується) і організацією (стає мережеподібний), але й стає більше рухливий, набуваючи нових форм, забезпечуючи їхній правовий захист, прибігаючи до віртуалізації в умовах інноватизації. А серед об’єктів власності все більшу роль відіграють ті з них, котрі відображають фінансові, правові, інституціональні елементи, здатні господарювати, приймати рішення (економічні та неекономічні за своєю природою), перерозподіляти отриманий дохід.

Пошук шляхів вирішення й усунення існуючого “інституційного вакууму”, що характерний для інституту власності лежить в площині формування нової парадигмальної системи координат системи відносин власності, виявлення форм і методів впливу на їх новий розвиток, розгортанні логіко-структурної схеми механізму трансформації існуючої власності на засадах цифровізації, напрацюванні рекомендацій щодо розвитку нової якості національної системи відносин власності. Проте, проблема інституціональних перетворень і їх всебічний вплив на функціонування системи відносин власності в умовах трансформації українського суспільства залишаються недостатньо дослідженими. Саме ця обставина й визначає актуальність дисертаційної роботи Овечкіної О.А. та обумовлює її науково-практичне значення.

Зв’язок роботи з науковими планами і темами

Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-

дослідних робіт Навчально-наукового інституту економіки та управління СНУ ім. В. Даля у межах тем НДР “Теоретико-методологічні основи управління для забезпечення сталого розвитку на регіональному рівні в умовах гібридних загроз та постконфліктної трансформації” (номер держреєстрації 0119U100436) та “Моделі господарської поведінки вітчизняних суб'єктів господарювання й управління та їх вплив на відтворення відносин власності” (номер держреєстрації 0120U100420). Дисертація пов'язана з науковими дослідженнями наукового журналу «Економіка і фінанси» за темами “Розробка концепції забезпечення економічної безпеки в умовах глобалізації світової економіки” (номер держреєстрації 0113U007516) та “Формування механізму ефективного регулювання та управління економічною діяльністю підприємств” (номер держреєстрації 0113U007514).

Автором обґрунтовано висновки та рекомендації щодо: аналізу технології і схеми втручання світової фінансово-інтелектуальної влади в національній економіці країн, що негативно впливає на систему їх економічної безпеки; виявлення змін у відносинах власності, що обумовили суперечливі процеси у господарській, соціальній, культурній сферах життєдіяльності вітчизняного суспільства, й розроблення рекомендації щодо впровадження організаційно-економічного механізму управління змінами відносин власності; дослідження питання причин вибору інституціонально-персоніфікованими суб'єктами опортуністичних моделей господарської поведінки й шляхів усунення негативного впливу системного опортунізму на стан інтелектуальних можливостей суспільства.

Рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Обґрунтованість положень новизни забезпечується використанням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, зокрема, інституціональний, системний та еволюційний підходи до аналізу процесу функціонування системи відносин власності, що відбуваються у національному та світовому господарстві.

Всі наукові положення дисертаційної роботи мають достатній рівень обґрунтованості за рахунок: вивчення і критичного аналізу великої кількості наукових праць провідних учених з питань порівняння розроблених індустріальної, постіндустріальної, транзитивної моделей функціонування і розвитку відносин власності; здійснення систематизації теоретико-методологічних підвалин дослідження функціонування системи відносин власності в умовах трансформації суспільства; збору й аналізу статистичної інформації щодо оцінки ступеню впливу змін у транзитивній моделі власності на показники стану ринку праці й динаміку реальних доходів; ретельного аналізу ретро-ознак (ознак відсталості) перехідної моделі власності.

Вірогідність отриманих у дисертаційній роботі результатів та їх повнота засвідчується застосуванням широкого інструментарію теоретико-методичного спрямування, опрацюванням значного масиву статистичної інформації й аналітичних даних з позицій макро- та мезорівня. Структурно та за обсягом

дисертаційна робота є збалансованою, представлена комплексом теоретичних положень, науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо подолання внутрішніх суперечностей приватної власності у системі економічних відносин постприватизаційного періоду. Апробація наукових результатів дослідження засвідчується документами, представленими у дисертаційній роботі, які підтверджують затребуваність такого роду досліджень на регіональному рівні.

Достовірність наукових положень дисертації

Достовірність основних результатів, запропоновані автором наукові положення, висновки і рекомендації ґрунтуються на аналізі праць відомих вітчизняних та закордонних учених з питань відносин власності, Законів України, офіційних аналітичних звітів міністерств, експертних оцінок рейтингових агенцій питань управління відносинами власності. Окрім того, достовірність наукових положень забезпечується кваліфікованим використанням здобувачем сучасних методів досліджень. Так, у роботі використано методи: систематизації, статистичного аналізу, теоретичного узагальнення і порівняння, системно-структурного аналізу, частковий (графічний). Застосовуються й інші методи: наукового абстрагування (для поглибленого визначення сутності категорій «власність», «привласнення-відчуження», «економічна експлуатація», «позаекономічна експлуатація», понять «статус власника», «статус найманого робітника» при дослідженні внутрішнього змісту економічних відносин власності); індукції та дедукції (для розробки й обґрунтування теоретичних рекомендацій щодо вдосконалення управління державною і приватною формами власності).

Зокрема, достовірність результатів забезпечено практичним використанням окремих положень дослідження, про що свідчить наявність 7 довідок про впровадження. Слід також зазначити, що достовірність отриманих результатів підтверджується їхньою апробацією на близько 20-ти науково-практичних конференціях.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження

Наукова новизна положень роботи і значимість її результатів полягає у розробці й розкритті теоретико-методологічних засад інституціональної концептуалізації формування системи відносин власності в глобалізованому світі та визначенні й обґрунтуванні на цій основі заходів, інструментів і методів інституціонально-поведінкових аспектів процесу формування й змін відносин власності в Україні в умовах євроінтеграційних процесів.

Серед вагомих здобутків і результатів дисертаційної роботи Овечкіної О.А., що характеризуються науковою новизною, варто виділити основні:

1. Базуючись на компаративному аналізі особливостей сучасного становлення відносин власності (розділ 1, с. 45–58; 60–63; 69–73; 77–82), а також на дослідженнях економічної категорії “власність” (с. 41–43, 53, 64–66), обґрунтовано, що у процесі формування економічного знання про капітал і

працю в межах нової політичної економії головна увага має приділятися поглибленому дослідженню, а саме: внутрішнього змісту власності як економічного відношення між її власниками і невластниками (с. 375-376) з характеристикою способів привласнення факторів і результатів виробництва (с. 110-112, рис. 1.12, 1.15), показано, що у відносинах власників-невласників (рис. 1.2, с. 59-62) з приводу привласнення/відчуження умов (засобів) і результатів (продукту, послуг) виробництва виділяються (рис. 1 автореферату).

Значення отриманого результату полягає в тому, що це дозволило здобувачу довести, що інститут влади забезпечує розгортання зв'язків базового триплексу інститутів «власність-влада-управління» (с. 96–98; 100-101, рис. 1.7; 1.8; 1.9), визначити, що внутрішні зв'язки цих інститутів утворюють внутрішній контур, в якому управлінські можливості власників регулюються владними обмеженнями, а зовнішній контур визначається співвідношення управлінських потенціалів представників власності і влади (с. 101), детально розглянути нові особливості людського фактора у системній взаємодії з іншими трансформаційними і трансакційними факторами (параграф 1.2, 1.3).

2. На основі детального аналізу процесів структурних трансформацій власності в аспекті сучасної теорії самоорганізації складних систем, Олені Андріївні, вдалось представити авторську взаємодію субпроцесів у відносинах власника-невласника у внутрішній структурі відносин власності (с. 140–151, 171-175, 211). Значення цього результату полягає в тому, що вдалось виявити: внутрішні зв'язки інститутів «власність-влада-управління» утворюють внутрішній контур, в якому управлінські можливості власників регулюються владними обмеженнями, а зовнішній контур визначається співвідношення управлінських потенціалів представників власності і влади (розділ 2); факт того, що інститут влади не лише впливає на стан відносин власності, й стає її внутрішнім елементом (параграф 1.3). Разом з тим здобувач довела, що впровадження концепції людини-самопідприємця остаточно перетворило індустріальну модель капіталістичної власності у постіндустріальну (с. 225–235, рис. 2.8, 2.9, 2.10).

3. Виходячи з теми дисертаційної роботи, автором здійснено обґрунтування внутрішніх суперечності приватної власності у системі економічних відносин постприватизаційного періоду та здійснено аналіз загальної транзитивної моделі відносин власності (розділ 3), що дало змогу показати, що процес олігархізації виступає головним змістом і результатом демонополізації (с. 263-264), акціонування й приватизації державної власності і вже не стримується «старими соціалістичними інститутами», а став легальним й привів до фактичного закріплення олігархічної форми власності, на основі якої почали деформуватися (спотворюватися) державна, приватна, акціонерна й, навіть, особиста форми власності (параграф 3.2). В свою чергу, це дозволило представити авторське осмислення суперечностей приватної власності виокремивши та охарактеризувавши її особливості (с. 317-322, табл. 3.1, рис. 3.5).

4. Відповідно до аналізу, проведеного в дисертації, автором було:

– обґрунтовано Концепцію удосконалення підходів до управління відносинами власності, що включає заходи щодо забезпечення управління власністю залежно від визначених довгострокових (стратегічних) і оперативних (поточних) цілей (с. 464-466, табл. 5.5), значення якої полягає в тому, що вона дозволила представити авторське формування концептуальних засад реалізації економічних інтересів держави (рис. 5.8, рис. 5.9, с. 473, рис. 5.10) як важливого інституціонального суб'єкта, який виконує функції розпорядження й використання народного майна (с. 354-367, рис. 4.1, 4.3); розроблено методику процесу діагностування стану відносин власності та місця діагностики в управлінському процесі суспільства; здійснено компаративний аналіз функціонування і розвитку відносин власності на засадах системного підходу, що сприяє застосуванню поширеного у наукових дослідженнях матричного методу (с. 442-447, табл. 5.3). Це особливо важливо на сучасному етапі функціонування системи відносин власності в Україні, про що свідчать проведені дисертантом дослідження;

– теоретично обґрунтовано: 1) інституціональні форми «розгортання» економічних відносин власності в історичному аспекті (параграфи 1.2, 2.3, 3.2); 2) інституціональні основи моделі господарювання держави де показало, що поєднання методологій політико-економічного та інституціонального видів аналізу надало можливість отримати синергетичні результати вивчення взаємодії інституціональних «діад» (с. 380-382, рис. 4.6). Запропоноване обґрунтування питань відтворення власності як підсистеми економічної системи на основі застосування діалектико-синергетичного підходу з виділенням етапів її руху. На відміну від інших підходів, Олені Андріївній, вдалось розкрити діалектичні основи дослідження становлення і відтворення відносин власності як складної системи. Разом з тим, здобувачці змогла застосувати діалектичний базис еволюційно-синергетичного методу дослідження для виявлення сутнісного характеру зв'язків синергетики, системного підходу та еволюційної генетики, які у своїй сукупності формують еволюційно-синергетичний підхід, що забезпечило більш високий теоретичний рівень дослідження системи відносин власності (параграф 2.1).

5. На основі прагматичного підходу в розділі «Теоретичні моделі відносин власності у транзитивних умовах життєдіяльності українського суспільства», в дисертаційній роботі представлено авторське бачення економічної природи сучасної державної власності в Україні (с.304-307, а також с. 395-403, 421-423). Використовуючи термінологію інституціоналістів, підкреслено Оленою Андріївною, що держава як «агент» наділилася владними правами розпоряджатися суспільним майном в інтересах «принципала» (народу), проте поступово як при капіталізмі, чи стрімко як при зламі соціалізму, монополізуючи управлінсько-владні функції, виявила інтерес до монополій щодо отримання доходів (адміністративної, бюрократичної тощо ренти) від політичної влади.

6. В дисертації сформульовано концептуальні основи діагностування змін відносин власності, визначено особливості та проблеми транзитивної моделі

відносин власності під впливом цифровізації (с. 492-493, 501, 506), подано рекомендації щодо удосконалення підходів до управління відносинами власності в Україні (параграф 5.1-5.2, рис. 5.2, рис. 5.6, табл. 5.4). Спираючись на проведену автором діагностику відносин власності (с. 440-442, табл. 5.1, рис. 5.1, рис. 5.3, с. 453-455) їй вдалось дійти висновку, що негативні зміни у їх стані під впливом деструктивних дій певних виявлених комплексів чинників, не дозволяють сформувати на достатньому рівні адаптаційний потенціал як державної, так і приватної власності, оскільки в процесі їх функціонування накопичуються в основному кількісні зміни, фактично блокуються можливості появи якісних перетворень (с. 431-433, 455-456, рис. 5.4).

Вважаємо за необхідне відзначити, що основні висновки, пропозиції та рекомендації дисертаційної роботи Овечкіної О.А., стосовно вирішення соціально-економічних проблем суспільства, посилені прискореною інформатизацією і цифровізацією визначені Міністерством соціальної політики України як такі, що можуть бути використані в ході практичної реалізації (довідка від 14.10.2021 р.).

Пропозиції автора прийняті також до впровадження в практичну діяльність Науково-дослідним інститутом інформатизації та моделювання економіки (довідка від 27.10.2021 р.), Міжнародною академією інформатики (довідка № 2621-04/08 від 20.04.2021 р.), Східноукраїнським національним університетом імені Володимира Даля (довідка № 994/6-01 від 07.09.2021 р.), щодо комплексного вирішення проблем соціально-економічного розвитку господарських процесів на інноваційній основі, заохочення креативно-інновативної поведінки нових суб'єктів цифрового ринку праці та при прогнозуванні змін стану основних форм власності та моделей поведінки відповідних інституціонально-персоніфікованих суб'єктів. Усе це свідчить про науково-практичну значимість результатів дисертаційної роботи Овечкіної Олени Андріївни.

Повнота висвітлення і викладення сформульованих у дисертації положень, висновків та рекомендацій в опублікованих автором працях

Результати дисертаційної роботи з достатньою повнотою відображено в 46 наукових публікаціях. В тому числі 22 – у наукових фахових журналах, вісниках і збірниках праць (з них 21 статей у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, 1 з яких – у закордонному науковому виданні, 3 – у SciVerse Scopus та Web of Science). Три публікації написані Оленою Андріївною англійською мовою. За темою дисертації, у відповідності до її структури та змісту опубліковано одну одноосібну монографію “Теоретико-методологічні засади дослідження сучасних моделей власності: взаємодія основних базисних підходів”, 3 колективних монографії. Методологічні, теоретичні та практичні результати дисертаційної роботи пройшли апробацію та одержали позитивну оцінку на 16-ти міжнародних науково-практичних конференціях, декількох всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Виходячи з означеного, є всі підстави стверджувати, що Овечкіна Олена Андріївна виконала всі вимоги щодо кількості та обсягу публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

Теоретичне і практичне значення отриманих результатів

Теоретична цінність дисертаційної роботи та отриманих результатів визначається внеском автора у розроблення методології та вдосконалення сучасного інструментарію економічного дослідження, а також формулювання нових теоретичних положень щодо процесу функціонування системи відносин власності в умовах трансформації суспільства. Сформульовані в результаті дослідження положення, висновки та пропозиції розширюють і доповнюють ряд аспектів теорії власності і можуть слугувати теоретичною основою для розроблення програм відцифрування системи відносин власності в умовах інноватизації та віртуальної реальності, удосконалення нормативно-правових документів з питань управління відносинами власності і механізму управління їх змінами.

Практичне значення роботи Овечкіної О.А. полягає у тому, що її положення та висновки становлять необхідний етап у формуванні цілісної теоретико-методологічної бази, необхідної для впровадження організаційно-економічного механізму управління відносинами власності, який виконуючи подвійну функцію забезпечення їх прогресивних змін, та, водночас, усунення підстав відтворення системного опортунізму, сприятиме відбудові дійсно емерджентної економічної системи та розвиненого суспільства. Практичну значимість дисертаційної роботи підтверджено використанням наукових розробок і пропозицій автора Міністерством соціальної політики України, Департаментом економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності Луганської обласної військово-цивільної адміністрації, ГО «Агенцією регіонального розвитку Східного Донбасу», 3-ма вищими навчальними закладами України, що засвідчено відповідними довідками.

Відповідність тексту дисертації вимогам академічної доброчесності

Аналіз тексту дисертації, а також публікації здобувача свідчать про відсутність ознак порушення автором вимог академічної доброчесності. Зокрема, дисертаційна робота містить посилання на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права; відображає прагнення автора надати достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності з проблем функціонування системи відносин власності в умовах трансформації суспільства та глобальних викликів XXI століття та використанні методики досліджень й інформаційні ресурси.

Зауваження до окремих положень дисертаційної роботи

Виносячи загальну позитивну оцінку дисертації Овечкіна О.А. варто зупинитися на її окремих недоліках та дискусійних моментах, що мають місце в роботі:

1. В розділі 5 авторка представляє діалектику змін відносин власності від кількісних до якісних змін, з чим ми з автором згодні (с. 452–454, рис. 5.3). Та чи дійсно використання адаптаційного потенціалу власності знаходиться в площині кількісно-якісних та якісно-кількісних змін? Що автор вбачає в кардинальних перетвореннях відносин власності? В такій редакції теза потребує уточнення. Чи не виникне “інституційного вакууму” в результаті невідповідності між “новими” інститутами відносин власності та “старими” інститутами відносин власності?

2. Дискусійною є пропозиція автора в ланцюгу кумулятивних взаємодій: “елементарні рухи → операції → дії → поведінка” (с. 360–361). На наш погляд, автор мав би його доопрацювати з позиції своїх же наукових поглядів, а саме “підсиленої дії глобальної цифровізації, яка змінить їх соціальні статуси як людей капіталу і як людей праці”. До того ж, переконані, що типи економічної поведінки у циклічному відтворенні прав власності і соціальних статусів власників (рис. 4.2) в результаті цифровізації та становлення Індустрії 4.0 будуть мати дещо інше змістове наповнення, бо в процесів виробництва, розподілу та обліку участь найманих робітників стає дещо іншою та зменшується.

3. Недостатньо обґрунтованим уявляється твердження автора про те, що синергетика і діалектика (с. 150-152, рис. 2.1) мають спільні методологічні основи у всіх зонах “перехрещування” системного і триалектичного, еволюційного і генетичного підходів, та ще й з твердженням того, що їх предмети й методи перетинаються за всіма етапами дослідження процесів самоутворення та існування систем. Потребує більш чіткого уточнення та додаткової аргументації дана гіпотеза автора з позиції саме функціонування системи відносин власності в умовах суспільної трансформації.

4. У цілому погоджуємось з висловленою думкою авторки, що підтверджена розрахунками, в частині того, що саме зовнішнє середовище, чинники якого формуються політичною і економічною діяльністю держави, рішучим чином впливає на процес функціонування відносин власності в Україні, через зміни рівня тінізації економіки. Проте, чомусь Олена Андріївна в тексті дисертації (розділ 3) не розглядає реальний стан відносин власності, що потерпає від дій чиновників, які до того ж провокують системний опортунізм у взаємодіях суб’єктів господарювання, через функції заборони, обмеження, стимулювання, примусу. Отож, потребує додаткових аргументів, обґрунтування і представлення свого бачення згадана вище авторська наукова позиція.

5. У параграфі 3.3 (с. 317-318, таблиця 3.1) бажано було б надати глибокий аналіз стану основних форм власності в Україні хоча б за останні 10 років, а не 5 років. Переконані, що 5 років не дають “повної картини” з даного питання. При цьому в таблицях 3.2, рис. 3.7 (с. 324-335) здобувачка наводить дані за 10 років по коефіцієнтах протесної поведінки, ненавмисної шкоди, інформаційного і кадрового забезпечення, до того ж в подальшому представивши розрахунок коефіцієнта Спірмена для показників реалізації економічних інтересів держави за період знову 10 років. Вважаємо, що різний

часовий період не дав змоги в повній мірі надати об'єктивну оцінку та уявлення, які ставила перед собою дисертантка представивши свої розрахунки в даному параграфі.

6. На сторінках 339-442, параграфу 5.1, запропоновані відповідні блоки процедур організації процесу діагностики стану відносин власності (етап діагностики III) та, на нашу думку, їх слід було розкрити зміст глибше саме з погляду не лише факту з'ясування проблем, слабких місць існуючої системи відносин власності, а й представлення декількох інструментів, що були б спрямовані на усунення деформації приватної і державної власності в умовах віртуальної реальності та включити їх до складу організаційно-технологічних та інституціональних пропозицій щодо підвищення становлення нової системи відносин власності в економіці України.

7. Зміст пунктів 4, 6, 9 загальних висновків дисертації не чітко відображає важливість результатів проведеного Оленою Андріївною дослідження. А здобутки автора в розділі 2 та 3 є надзвичайно важливими для науки і мають практичне значення.

Проте, варто наголосити, що вказані недоліки і наведені зауваження в основному вказують на дискусійні моменти, мають рекомендаційний характер й не є суттєвими, та не заперечують загальну позитивну оцінку дисертації Овечкіної О.А. як ґрунтовного дослідження, що виконане на високому науково-професійному рівні, містить наукову новизну, має теоретико-методологічну і практичну цінність.

Відповідність установам вимогам

Назва дисертації відбиває її зміст, що у свою чергу свідчить про досягнення сформульованої мети та вирішення поставлених автором задач дослідження. По кожному розділу дисертації і роботі загалом зроблено чіткі висновки. Викладення матеріалу в дисертації здійснено послідовно та обґрунтовано.

Робота написана науковим стилем, її зміст викладено у чіткій логічній формі та проілюстровано відповідними рисунками, таблицями, графіками. Оформлення і зміст дисертаційної роботи відповідають вимогам що висуваються до докторських дисертацій спеціальності 08.00.01 – економічна теорія та історія економічної думки. Автореферат за своїм змістом цілком відповідає основним положенням та висновкам дисертації, відображає її структуру і порядок викладу матеріалу.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Овечкіної Олени Андріївни на тему “Теоретико-методологічні засади функціонування системи відносин власності в умовах трансформації суспільства” присвячена використанню синергетичного потенціалу базових дослідницьких підходів до поглибленого вивчення й порівняння узагальнених моделей власності. В ній запропоновано новий підхід щодо розв'язання наукової проблеми, зокрема, розробки моделі організації процесу діагностики стану відносин власності та теоретико-методологічних

засад обґрунтування Концепції удосконалення підходів до управління відносинами власності, що включає заходи в частині забезпечення управління власністю залежно від визначених довгострокових (стратегічних) і оперативних (поточних) цілей.

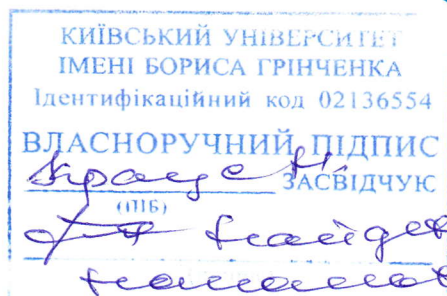
На підставі викладеного вище, можна зробити висновок про те, що дисертація “Теоретико-методологічні засади функціонування системи відносин власності в умовах трансформації суспільства” є цілісним, самостійним і завершеним дослідженням, що за змістом, структурою, обсягом та оформленням цілком відповідає вимогам пп. 9, 10, 12, 13, 14 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., №567 від 27.07.2016 р., які висуваються до докторських дисертацій, а її автор – Овечкіна Олена Андріївна – заслуговує присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.01 – економічна теорія та історія економічної думки.

Офіційний опонент:

**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів та економіки
Київського університету
імені Бориса Грінченка**

Наталія КРАУС

Краус Н.
Овечкіна О.А.
16.12.2024